

IPOSZ együttműködés az olasz Confartigianato szervezettel

Az olasz szervezet véleménye szerint a krízis komolyan érintette az olasz kézműipart: 2009-ben a termelés 18,4%-al, az export 19,1 %-al esett vissza. Ennek ellenére 286 milliárd euro értékben exportált még ebben az évben is a kézműipar termékeit külföldre. Olaszországban naponta 1958 cég jön létre, ezek egy negyede kézműipari vállalkozás. A válság fő okát az olasz szervezet abban látta, hogy az elmúlt 50 évben a kapitalista gazdaság finanszírozási rendszere fokozatosan elszakadt a reális gazdaságtól. Emellett mind az állam mind a magán gazdaság egyre jobban eladósodott, országoként eltérő mértékben. Ez a válság a legstabilabb olasz vállalkozásokat is megingatta és óvatosságra kényszerítette. Bár néhány vezető országban bizonyos fellendülés jelei tapasztalhatók, nem világos még, mennyire érvényes ez a nem exportból élő, a helyi szükségleteket kielégítő vállalkozásokra. A lakosságnak továbbra sincs pénze és eltekintve az élelmiszer szektortól lassú rendbejövételre lehet csak számítani. A bankoknál hitelhez jutni a kicsik számára nehezebb, mint valaha. A jelenlegi olasz kormány felé a kézműipar nagy bizalommal van. Programjában az adminisztráció csökkentését, a gazdálkodási feltételek javulását ígérte. A megszüntetett bürokrácia helyett új jött létre, és egyelőre az adó és járulékos terhek sem csökkentek lényegileg. Így eddig kevés valósult meg a kormány programjából a KKV-ék területén.

A krízisnek volt egyetlen jó oldala: tudatosította a társadalomban és a politikában a kézműipar, a kis vállalatok jelentőségét. Mindenekelőtt a foglalkoztatásban. De olyan alábecsült értékek is felszínre kerültek, mint a felelős vállalkozói magatartás, a kis térségekhez, a helyi értékekhez való igazi kötődés, az összefogás készsége, az egymás iránti felelősségvállalás. A válság vezetett az SBA, a Kisvállalkozói Törvény létrejöttéhez is. Az olasz kézműipar rendkívüli módon üdvözölte, hogy a kis vállalkozás végre az európai politikai gondolkodás középpontjába került. Mégis le kell szögezni, európai szinten nem volt meg mindmáig a politikai erő hogy érvényre jussanak az SBA alapelvei, a „Gondolkozz először kicsiben” elv. A Confartigianato azt reméli, hogy az Európa Parlament és az új összetételű Bizottság valós intézkedésekké váltja európai szinten az SBA alapelveit. Olaszország ama kevés európai ország közé tartozik, amelyek először értették meg az SBA alapelveit és mind a 10 alapelv mentén azonnal speciális operatív akciókat is kidolgozott.

Az olasz kézműipar szerkezete nagyon hasonló a magyaréhoz. A vállalkozások átlag alkalmazotti létszáma 4 fő (ez Magyarországon 2-3 fő között van) így a vállalkozások döntő hányada kicsi. Ezért a szolgáltatási rendszereik, azok működtetési formája sok hasznos tapasztalatot adhat a magyar hasonló szervezetek kialakításánál. Az elmúlt években a Confartigianato területi szervezeteivel, mindenekelőtt Bergamo-val az IPOSZ több nemzetközi projektben vett részt. A magyar finanszírozási szolgáltatási szerkezet kialakításánál továbbra is figyelembe kell venni az olasz tapasztalatokat, főleg az alábbi területeken:

a. A kétoldalú közvetlen együttműködés elve

Olaszországban a munkaadói szervezetek és a szakszervezetek olyan közös egyesületeket hoztak létre az adott területeken, amelyek közjellelű feladatokat hajtanak végre és megoldásokat hoznak létre a munkaadók és az alkalmazottak helyzetének javítására. Például munkanélkülivé vált alkalmazottakat segítenek egy alaptól, hogy ne kelljen elbocsátani őket, vállalkozásokat segítenek, hogy átvészeljék nehéz hónapokat, foglalkoznak a nyugdíjba ment vállalkozókkal, a munkavédelmi kérdésekkel és még sok más dologgal. Saját, nem profit orientált pénzügyi alapjaik vannak, amelyek a munkaadók és munkavállalók önkéntes befizetéseiből működnek. Az állam ezeket az egyesületeket segíti oly módon, hogy adó kedvezményeket ad azoknak, akik belépnek. Az egyesületeknek alkalmazottaik vannak, akik a tevékenységet szakszerűen végzik. Olasz vélemény szerint ez az egyesületi forma a plurális demokrácia nagy vívmánya és a válság idején nagymértékben segített abban, hogy az olasz kézműipar mindeddig viszonylag épen úszta meg a válságot.

b. A garanciabiztosító szervezetek

Az IPOSZ már a 90-es évek elején részletesen tanulmányozta Olaszországban a kis garanciabiztosítók működését és szerkezetét. Létre is hozott néhányat a szervezetén belül, de ezeknek mind a mai napig nem lehet jogi és létezési életteret találni. Most a válság bebizonyította, hogy ezek a bankok számára nagy segítséget jelenthetnének a hitelek biztonságos és gyors megítélésénél a kis vállalkozások számára. Az IPOSZ fontosnak tartja a magyar takarékszövetkezetekkel való kapcsolat elmélyítését és mint kisegítő intézmény rendszert továbbra is napirenden szeretné tartani a garancia biztosító szervezetek létrehozását és működtetését. Ez az együttműködés területe lehet a továbbiakban is.

c. A szakmai képzés és továbbképzés

Olasz vélemény szerint országukban az utóbbi évtizedekben a szakképzés eltávolodott az évszázados értékeket őrző tradicionális kézműipari szakképzéstől. A társadalom túl akadémiassá vált, a képző helyek főleg ismereteket közölnek és nem tanítanak meg arra, hogyan kell az ismereteket a gyakorlatban hasznosítani. Ma az ifjúság nagy része előnyben részesíti a virtuális valóságot. Az eredmény az, hogy a fiatalok nem találnak munkát, a vállalkozások pedig nem találnak alkalmazottakat. A Confartigianato közreműködött az olasz kormány projektjének kialakításában, amely az „Olaszország 2020: akció terv a fiatalok elhelyezkedési lehetőségeiért” elnevezést viseli. Ez a terv megpróbálja az elkövetkező években közelíteni a képző intézményeket és a munka világát, és jobb összhangot teremteni az elméleti és gyakorlati ismeretek között. Az elnök szerint vissza kell hozni a hagyományos tanoncképzést, amelynél az üzemben tölti el a fiatal a meghatározó időt. Gyakorlatilag tehát ő is kiállt a duális képzés olasz formája mellett.

Ami a továbbképzést illeti, az olasz vállalkozások évente 1,8 millió eurót fektetnek be a munkába álló fiatalok továbbképzésébe. Az olasz kézműipari továbbképzés bázisát az úgynevezett paritásos szakmaközi pénzügyi alapok jelentik. A mintegy 18 különböző szakmai identitású alaphoz az elmúlt két évben mintegy százezer vállalkozás csatlakozott, számuk évente 18%-ot növekszik. 2008 júniusa és 2010 januárja között több mint 340 millió eurót fektettek be ezek az alapok szakmai továbbképzésbe, 19 millió képzési órával 900.000 alkalmazottat képeztek ki.

Ezek az alapok is a kétoldalú együttműködés elve alapján jöttek létre. A nagy munkaadói szervezetek és a szakszervezetek megállapodása alapján jöttek létre ezek a képzési alapok, létüket az állam törvényben rögzítette. Ez a törvény lehetővé teszi, hogy az a cég, amelyik csatlakozni akar valamelyik alaphoz, járulék kötelezettségének egy hányadát ne az államnak, hanem ennek az alapnak fizesse be. Az eddigi 18 alap az alábbi szakágakban jött létre:

A kézműipari vállalkozások képzési alapja

A szövetkezeti vállalkozások képzési alapja

A folyamatos vállalkozó képzési alap

Az ipari kis és közép vállalkozások vezetőinek képzésére szakosodott alap

A KKV vállalkozások folyamatos képzését biztosító alap

A szolgáltatásban dolgozó vezetők továbbképzési alapja

Az ipari vállalkozások vezetőinek képzési alapja

A szolgáltatási vállalkozások alkalmazottainak képzési alapja, főleg turizmus

A szakmai tanulmányok elkészítését tanító képzési alap

Az egyházi szervezetek képzési alapja

A szolgáltatásban, a kézműiparban és a KKV-ban működő vállalkozások folyamatos képzését biztosító alap

A mezőgazdasági folyamatos képzést biztosító alap

A kereskedelem, turizmus, szolgáltatás, kézműiparban és KKV-ban dolgozó alkalmazottak képzését biztosító alap

A hitel a biztosítási szektorban dolgozók képzési alapja

Kereskedelem, szolgáltatás, turizmus, kézműipar, KKV képzési alap

Ipari és KKV vállalkozások gazdasági képző alapja

Az állami vállalatok képzési alapja

Látható, hogy párhuzamosan több alap is tevékenykedik a kis és közép vállalkozások területén.

A szakképzés és továbbképzés tehát egy olyan terület, ahol sok jó gyakorlat van Olaszországban. Az olasz kézműipar eléggé előre haladt a modern technológiák képzésében is: energiatakarékosság, környezetvédelem, alternatív energia előállítása.

Az IPOSZ és az olasz partnere már a korábbi években is folytatott tárgyalásokat a beszerző és értékesítő konzorciumok működtetése területén. Ez az együttműködési téma továbbra is aktuális.